

חוויית העבודה של אנשי צוות חינוכי-טיפולי עם הורי מתבגרים עולים מבריה"מ לשעבר

מוגש על ידי: אלכס קוזק, בהנחיית ד"ר לודמילה קריבוש

ממצאים

המחקר התמקד בשאלה:

מהי חוויית העבודה של צוות חינוכי-טיפולי עם הורי מתבגרים עולים מגל העלייה של העשור האחרון?

הממצאים מראים שהמערכת, המיוצגת במחקר על-ידי נציגי צוות חינוכי וצוות הרווחה, איננה ערוכה מספיק כדי להבין את תפיסתם של הורים עולים ממדינות בריה"מ לשעבר, אשר הגיעו לישראל עם גל העלייה של העשור האחרון. במקביל, מראים הממצאים את הצורך של המערכת בעבודה ובשיתוף פעולה עם הורים למתבגרים עולים.

לפי עץ הקטגוריות, חוויית העבודה של צוות חינוכי-טיפולי עם הורים עולים באה לידי ביטוי בשלוש תמות מרכזיות: חוויית אנשי הצוות את התמודדות הורי המתבגרים; חוויית אנשי הצוות את היחסים בין מתבגרים לבין הוריהם; חוויית אנשיה צוות את התמודדות המערכת.

"הורים עולים לרוב משתפים פעולה עם ביה"ס. למרות היפוך תפקידים, קשיים בשפה הם כן רוצים להיות שותפים ומחפשים את הדרכים להיות משמעותיים, הם באים לכל המפגשים, ימי הורים, למרות כל הקושי הם נוכחים. אני מבינה שאני פוגשת את ההורים של ילדי מופת, אבל הם במופת כי ההורים שלהם מתפקדים כפי שמצופה מהורה. גם ההורים עצמם מלאי רצון להשתלב במדינה החדשה, להתקדם בסולם המקצועי, כלכלי, חברתי. הם רוצים להיות באמת אזרחי מדינת ישראל" (ת').

"גם לנו, ובטח להורים עולים, החלק החברתי מאוד, מאוד חשוב. שייכות למקום, לחברה, למדינה. כך אני חושבת, אם אני כהורה, לא מתעניין בהיסטוריה של עם שלי, לא מנסה להתחבר ברמה הכי כללית לחגים בישראל, לסמלים ומנהגים, אז בטח לא ארגיש את הזיקה לארץ, השתייכות למדינה. כתוצאה מזה, לא אוכל להיות שותפה בדברים אלו עם הילדים שלי, שלא נדבר על ילדים בגיל ההתבגרות" (ט').

"לא פעם ולא פעמיים שמעתי על זה ש"ברגע שאני אהיה בן 18 אני חוזר". אני חוזר לאוקראינה או לרוסיה. היו לא מעט ילדים שההורים הם כל כך מיואשים שהם נותנים להם אפילו בקיץ לנסוע לחודשיים לארץ המוצא כדי איך שהוא להרגיע את הרוחות. במקום דווקא בקיץ כן לראות את הנוער, כן להשתלב בחברה – הם פשוט בורחים מהמציאות" (ל).

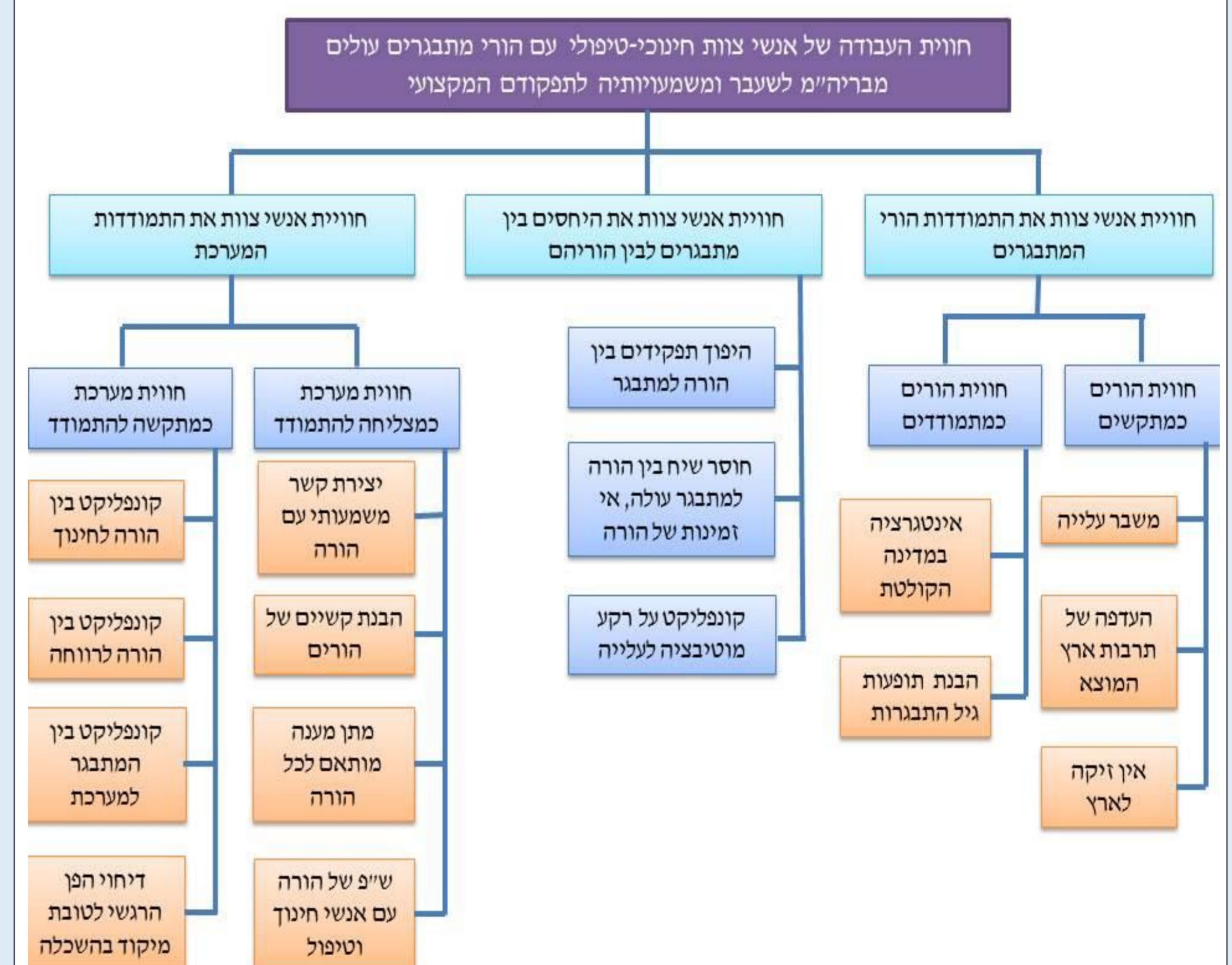
מבוא

בשנים האחרונות מתרחש גל חדש של עלייה מברית המועצות לשעבר. על פי הנתונים הסטטיסטיים, בשנת 2015 עלו לישראל מעל 30,000 עולים חדשים, מתוכם 7,000 עולים מאוקראינה ו-6,600 מרוסיה. העלייה המתגברת מאוקראינה ורוסיה היא לרוב על רקע המצב הכלכלי, החברתי והביטחוני. בנוסף לכך, קיימת מגמת עליית הצעירים עד גיל 19 (הסוכנות היהודית לישראל, 2015). לגבי עלייה אחרונה זו לא נעשו עד כה מחקרים, אך בולט מהשטח החינוכי שוני רב בינה לבין העלייה של שנות ה-90. השוני בא לידי ביטוי בעיקר במנטליות האינדיבידואליסטית של הצעירים ובחוסר הרצון שלהם לרכוש את השפה העברית ולהשתלב בחברה הישראלית. המחקר הנוכחי בחן את חוויית אנשי החינוך והטיפול את עבודתם עם הורי מתבגרים אלה במטרה להבין איך ניתן לסייע להם ולילדיהם להשתלב בחברה החדשה.

שיטה

המחקר נערך בפרדיגמה הפוסט-פוזיטיביסטית-איכותנית אשר אפשרה להקשיב לקולותיהם של המשתתפים ולהתמקד בפרשנות שלהם לגבי העשייה החינוכית. משתתפי המחקר הינם 8 אנשי צוות חינוכי-טיפולי, בגילאים 35-55, בעלי ותק בעבודה של לפחות 5 שנים. חצי ממשתתפי המחקר הם עולים חדשים לשעבר וחוו בעצמם את תהליכי העלייה והקליטה בגיל ההתבגרות. כלי המחקר הינם ראיונות חצי מובנים.

עץ קטגוריות

ביבליוגרפיה:

גריןשטיין י', אדי רקח (2016). יחסי מורים הורים בבית הספר: סוגי הון כמסגרת לבחינת מעורבות הורים בבית הספר. אוניברסיטת תל-אביב, 12.

דוברומיסלין ו' (2015). גלי העלייה האחרונים. השתלבות מהגרים בישראל: מבט השוואתי על גלי ההגירה האחרונים. הד האולפן החדש, גיליון 103.

כהן, א' (2007). חוויית ההורות: יחסים, התמודדויות והתפתחות. הוצאת ספרים "אח" בע"מ. בית הספר לחינוך. אוניברסיטה העברית בירושלים.

פרוני א', (2009). אמהות מבט מהפסיכואנליזה וממקום אחר. מכון ון ליר בירושלים | הוצאת הקיבוץ. המאוחד, 203-197.

פרידמן, י', פישר י' (2009). ההורים ובית הספר: יחסי גומלין ומעורבות. דפים, גליון מס' 47, 37-11.